

Nærmere informasjon om anmodningen

Permanent kommunal oppgave

Bosetting av flyktninger er en permanent kommunal oppgave på lik linje med andre kommunale oppgaver. Bosettingsarbeidet må i likhet med andre kommunale oppgaver inn i faste og planlagte former basert på flerårige vedtak og plantall.

Antall flyktninger det er behov for å bosette i den enkelte kommune de kommende årene, skal fremgå av prognoser og plantall som gir kommunene best mulig forutsigbarhet. IMDi sender årlig brev til kommunene med oppdaterte prognoser for inneværende år og neste år og rullerte plantall for de tre påfølgende årene. Antall flyktninger som kommunene er anmodet om å bosette per år de fire neste årene (2016-2019), er basert på dagens prognoser og plantall. Anmodningstillene kan bli justert opp eller ned ved neste års rullering dersom prognosene over antall nye flyktninger endres eller hvis kommunene ikke vedtar det antallet plasser det er forventet behov for.

Bakgrunnen for anmodningen

Kommunene har økt bosettingen av flyktninger betydelig de siste årene, men behovet for å bosette flyktninger øker fortsatt. For å få bosatt både det årlige antallet nye flyktninger og det store antallet bosettingsklare flyktninger som allerede venter i mottakene, er det nødvendig å øke kommunenes kapasitet til et høyere nivå.

Kommunene ble våren 2013 bedt om å bosette omlag 10 000 flyktninger både i 2014, 2015 og 2016. Kommunene ble våren 2014 ut fra nye prognoser anmodet om å bosette 10 800 flyktninger i 2015, og per 30.06.2015 var det registrert vedtak om å bosette 9 262 flyktninger i år. IMDis prognose basert på siste signaler er at kommunene vil bosette 10 000 flyktninger i 2015. Dette vil være et meget godt resultat, men likevel 800 færre enn det antallet kommunene ble anmodet om i år, og kommer i tillegg til en manko på 2 200 plasser fra 2014. Etterslepet er derfor stort.

På bakgrunn av dagens flyktningkrise ble alle landets kommuner i brev av 23. april fra statsråd Solveig Horne bedt om å gi tilbakemelding på hvor mange flyktninger de kan bosette i løpet av 2015 og 2016. Foreløpige signaler fra kommunene per 9. juli på ekstra plasser i 2015 anslås til å være 2 164, og antall ekstra plasser i 2016 anslås til å være 1 782, dvs. 3 964 ekstra plasser totalt i 2015 og 2016. Dette inkluderer både foreløpige og endelige vedtak, med og uten forbehold. IMDi er i dialog med kommunene om forståelsen av vilkår/forbehold og for rask iverksetting av vedtakene.

Målet i samarbeidsavtalen mellom staten og kommunesektoren er at ved utgangen av året skal alle være bosatt i samsvar med behovet. Det reelle bosettingsbehovet i 2015 har nå økt til 13 200, og behovet vil også være 13 200 i 2016, hvis kommunene bosetter 10 000 flyktninger i 2015.

Økningen i bosettingsbehovet skyldes delvis at en høyere andel asylsøkere enn tidligere har beskyttelsesbehov som gjør at de får innvilget oppholdstillatelse.

Samtidig øker antallet overføringsflyktninger som kommer til Norge etter at Stortinget har vedtatt å ta imot 8 000 syrere over 3 år, fordelt på 2 000 i 2015 og 3 000 i hvert av årene 2016 og 2017.

Ved utgangen av juni i år ventet 5 228 flyktninger med oppholdstillatelse på å flytte fra asylmottak til en kommune. En femtedel av dem har ventet i mer enn ett år etter innvilget opphold. Lang ventetid er spesielt belastende for barn. 645 av de som venter på bosetting, er barn i familier.

For å få bosatt både det store antallet flyktninger som nå venter i mottakene og det økte antallet syriske flyktninger, er det behov for en særlig innsats fra alle landets kommuner. Dersom kommunene ikke bosetter flere flyktninger i tråd med IMDi's anmodning, vil køene og ventetiden i mottakene fortsette å øke. Det er behov for å bosette så mange som mulig av de som venter, i løpet av 2015 og 2016. Dersom det bosettes 10 000 flyktninger i 2015, vil bosettingsbehovet bli 13 200 både i 2016 og 2017 og reduseres til 12 000 i 2018 og 2019.

Kommuner som de siste årene har bosatt få flyktninger i forhold til folketallet i kommunen, oppfordres særskilt om å øke antallet. Dette kan gi grunnlag for flere deltakere i introduksjonsprogrammet, noe som vil medføre økt tilskudd til kommunene og samtidig gi mulighet for å tilrettelegge introprogram mer robust og effektivt; bl.a. mer hensiktsmessige klassestørrelser. IMDi oppfordrer disse og andre kommuner til å inngå interkommunalt samarbeid om introduksjonsordningen der dette kan være hensiktsmessig.

Enslige barn og unge (mindreårige)

I 2014 bosatte kommunene 536 enslige barn og unge (mindreårige under 18 år). Bosettingsbehovet for denne gruppen øker kraftig til 750 i 2015 og 750 i 2016, og plantallene er på samme nivå også i 2017, 2018 og 2019. Anslagsvis 40% av de enslige barna er under 15 år, mens 60% er over 15 år. Den store økningen i antallet har sammenheng med økningen av bosettingsbehovet generelt. Enslige barn og unge under 18 år er en prioritert gruppe ved bosetting. Det er derfor avgjørende at kommunene i sine vedtak prioriterer bosetting av denne gruppen, og om nødvendig omgjør vedtatte plasser til bruk for denne gruppen. Det er et særlig behov for flere plasser til den andelen som er under 15 år.

Kommuner som har ønske om å bosette enslige mindreårige, men ikke er anmodet om dette, bes kontakte IMDi's regionkontor for å drøfte en slik løsning.

Økonomiske virkemidler

Kommunene mottar flere tilskudd fra staten for å dekke utgifter ved bosetting og integrering av flyktninger. IMDi forvalter i 2015 tilskudd for om lag 9 milliarder kroner. Over 99 prosent av midlene går til kommunene, mens resten går til frivillig sektor og til virksomheter og organisasjoner i privat og offentlig sektor i kommunene. Ordinære overføringer til kommunene kommer i tillegg til tilskuddene fra IMDi.

Stortinget har besluttet et ekstratilskudd på til sammen 50 millioner kroner som skal fordeles til kommuner som i løpet av 2015 bosetter flere flyktninger enn de er

anmodet om og mer enn folketallet i kommunene tilsier. Ekstratilskuddet skal fordeles på følgende måte:

- Kommuner som bosetter flere flyktninger enn anmodningen fra IMDi for 2015 og samtidig flere enn folketallet i kommunen tilsier, vil motta et ekstratilskudd på 50 000 kroner per person som bosettes utover IMDis anmodning.
- Kommuner som bosetter flere flyktninger enn anmodningen fra IMDi for 2015, vil motta et ekstratilskudd på 25 000 kroner per person som bosettes utover IMDis anmodning.

Nærmere informasjon fremgår av eget rundskriv på www.imdi.no. Vedlagt rundskrivet følger en oversikt som viser hvor mange flyktninger hver kommune må bosette i 2015 for å innfri kravet om bosetting utover IMDis anmodning og det folketallet i kommunen tilsier.

Stortinget har også besluttet å øke tilskuddet til utleieboliger med 80 millioner kroner. 50 av de 80 millionene er en varig økning av tilskuddsrammen, mens 30 millionene gjelder 2015. Nærmere informasjon om tilskuddsrammen for utleieboliger vil være tilgjengelig på www.husbanken.no

Nærmere informasjon om de ulike økonomiske virkemidlene ved bosetting av flyktninger, finnes på IMDis hjemmesider <http://www.imdi.no/Tilskudd/>.

I tillegg vises til www.bufetat.no for informasjon om statlig refusjon av utgifter til kommunale barneverntiltak for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger (Rundskriv Q-05/2015).

«Solidaritetsmodell»

Dagens bosettingsmodell er basert på samarbeidsavtalen mellom staten og KS. Modellen er en "solidaritetsmodell". Med dette menes at dersom én kommune som blir anmodet om å bosette flyktninger svarer nei eller fatter vedtak som er lavere enn IMDis anmodning, må antallet flyktninger fordeles på de øvrige kommunene. Derfor er det viktig at kommunene bosetter flyktninger i tråd med IMDis anmodning for å sikre en jevn fordeling av ansvar for denne viktige samfunnsoppgaven. Norges internasjonale forpliktelser innebærer å ta imot mennesker som er utsatt for forfølgelse i sine hjemland.

Flyktninger - en ressurs

Bosetting av flyktninger er ikke bare en humanitær oppgave. Flyktninger utgjør også en ressurs. Det er et prinsipp at flyktninger skal bosettes i kommuner over hele landet. Kommunen må ha et tilpasset tjenestetilbud til de som bosettes, herunder heldags og helårig introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap, slik at de kan komme i arbeid eller gå videre til kvalifisering og utdanning.

Både privat og offentlig sektor vil ha behov for mer arbeidskraft i årene fremover. Gjennom gode kvalifiseringsprogram kan kommuner i samarbeid med NAV og lokalt næringsliv skreddersy kompetanse som arbeidslivet og evt. kommunen selv trenger. Stadig flere kommuner ser bosetting av flyktninger i sammenheng med sysselsetting

og befolkningsutvikling. Det er potensiale for økt bosetting når kvalifisering av flyktninger i større grad knyttes til lokalt næringsliv. Dette gjelder spesielt i de kommuner hvor næringslivet ellers må hente arbeidskraft utenfra gjennom arbeidsinnvandring, og når bosetting av flyktninger også kan bidra positivt til den demografiske utviklingen i kommunene.

Bolig

Å finne egnet bolig til flyktninger kan være en utfordring. Det er avgjørende at kommunenes vedtak om bosetting følges opp gjennom boligplan og aktiv bruk av Husbankens ordninger. Husbankens regionkontor kan kontaktes. Det vises til nærmere informasjon på Husbankens hjemmesider <http://www.husbanken.no/>.

Kommunene behøver ikke eie boliger selv, men kan leie på det private markedet eller formidle leie hos private. Mange kommuner har valgt denne løsningen ikke minst som et supplement til kommunale utleieboliger. Dersom kommunen har vansker med å finne husvære, er et aktuelt alternativ at flyktninger selv finner bolig. IMDi oppfordrer kommunene til å åpne for at personer kan finne bolig selv innenfor rammer som kommunene fastsetter. Dette kan skje innenfor kommunenes vedtak om bosetting. Mange kommuner bruker denne løsningen som en del av flyktningebosettingen fordi det bidrar til rask og effektiv utnyttelse av plassene i kommunen. Ordningen kan også bidra til at det kan bli mulig for kommunen å bosette flere flyktninger med lavere kostnad. Ta gjerne kontakt med IMDi Midt-Norge for mer informasjon om dette.

Familieinnvandring

En betydelig andel av de voksne flyktningene er enslige på bosettingstidspunktet, men en del har familie i hjemlandet som kan forventes å komme til Norge etter hvert. At flyktninger får familien sin til landet vil være positivt for integreringen og kan bidra til befolkningsutvikling, men kan også innebære utfordringer med boliger og annen tjenestekapasitet i kommunene. Det anbefales derfor at kommunen har fokus på at det kan komme familieinnvandrede i tillegg til de som bosettes. Familieinnvandrede til personer i målgruppen for integreringstilskudd, utløser også tilskuddet. Se www.imdi.no for mer informasjon om tilskuddsordningene.

Råd og veiledning fra IMDi

IMDi bistår gjerne kommunene sammen med våre samarbeidspartnere for å legge til rette for bosetting. Dette inkluderer:

- Bistand i den langsiktige planleggingen av bosettingsarbeidet; herunder flerårige vedtak og kvartalsvis bosetting.
- Oversikt over tilgjengelige tilskudd fra staten som er ment å dekke kommunale utgifter ved bosetting og integrering av flyktninger (integreringstilskudd, norsktilskudd, særskilt tilskudd for enslige mindreårige, tilskudd for funksjonshemmede, ekstratilskudd, Husbankens boligfinansierings-ordninger m.v.).
- Profesjonell bruk av det private leiemarkedet, hvor dette kan sees som en parallell løsning eller et supplement til bruk av kommunale boliger ved bosetting av flyktninger.

- Kunnskap om gode grep og vellykkede tiltak fra andre og evt. sammenlignbare kommuner både innenfor bosetting og introprogram.
- Erfaringer fra privat bosetting hvor flyktninger selv får finne seg bolig i en kommune og deretter søkes ut av IMDi i samråd med kommunen; en ordning hvor det ikke utløses utgifter til kommunal boligfremskaffelse.
- KS arrangerer årlige kurs for nye bosettingskommuner og for nyansatte flyktingearbeidere.

Alle kommuner IMDi Midt-Norge samarbeider med om flyktninger, får en fast kontaktperson som kommunen kan rette henvendelser til som gjelder flyktingesamarbeidet.

Mer utfyllende informasjon om tilskuddsordninger, rundskriv med mer i forbindelse med bosetting av flyktninger, finnes på IMDi sine hjemmesider <http://www.imdi.no/www.imdi.no>.

Ta gjerne kontakt med IMDi Midt-Norge hvis dere ønsker mer informasjon om anmodningen eller bosetting av flyktninger generelt.